KERK-KRANT

GELOOFSGEMEENSCHAP AUGUSTINUS EINDHOVEN

Jaargang 11, nummer 6 **1 oktober 2023**

Evangelielezing van zondag 1 oktober

In die tijd zei Jezus tot de hogepriesters en de oudsten van het volk: 'Wat denkt ge van het volgende? Een man had twee zonen. Hij ging naar de eerste toe en zei: 'Mijn zoon, ga vandaag werken in mijn wijngaard.' 'Goed vader' - antwoordde deze- maar hij deed het niet. Toen ging hij naar de tweede en zei hetzelfde. Deze antwoordde: 'Neen, ik wil niet', maar later kreeg hij spijt en ging toch. Wie van de twee heeft nu de wil van zijn vader gedaan?' Zij antwoordden: 'de laatste!'

Toen zei Jezus hun: 'Voorwaar, Ik zeg u: de tollenaars en de ontuchtige vrouwen gaan eerder dan gij het rijk Gods binnen. Johannes kwam tot u en beoefende de gerechtigheid; toch hebt gij hem geen geloof geschonken, terwijl de tollenaars en de ontuchtige vrouwen hem wel geloof schonken. Maar zelfs, nadat ge dit had gezien, zijt ge toch niet tot inkeer gekomen en hebt ge hem geen geloof geschonken!'

(Matteüs 21:28-32)

Liturgiekalender oktober-november 2023

Wilt u God loven? Wees dan wat u zegt.
U bent zijn lof, als u volgens het goede leeft.
Augustinus

Zondag 1 oktober '23, 9.30 uur:	26e zondag door het jaar: Doe wat God wil!
Lezingen:	Ezechiël 18,25-28 en Matteüs 21,28-32
Voorganger:	Joost Koopmans
Zondag 8 oktober ’23, 9.30 uur:	27e zondag door het jaar: Voor wie is Gods nieuwe wereld?
Lezingen:	Jesaja 5,1-7 en Matteüs 21,33-43
Voorganger:	René Hornikx
Zondag 15 oktober ’23, 9.30 uur:	28e zondag door het jaar: Een feestmaal voor alle mensen
Lezingen:	Jesaja 25,6-10a en Matteüs 22,1-10
Voorganger:	Mart Hendriks
Zondag 22 oktober ’23, 9.30 uur:	29e zondag door het jaar: Geef aan God wat aan God toekomt
Lezingen:	Jesaja 45,1.4-6 en Matteüs 22,15-21
Voorganger:	Johan Wolbrink
Bijzonder:	Wereldmissiedag
Zondag 29 oktober ’23, 9.30 uur:	30e zondag door het jaar: Bemin je naaste, dat is jouw zelf
Lezingen:	Exodus 22,20-26 en Matteüs 22,34-40
Voorganger:	Louis Mulder
Zondag 5 november ’23, 9.30 uur:	Allerheiligen/Allerzielen: Heilig zijn
Lezingen:	Openbaring 7,2-4.9-14 en Matteüs 5,1-12a
Voorganger:	Joost Koopmans
Bijzonder:	Willibrordzondag
Zondag 12 november ’23, 9.30 uur:	32e zondag door het jaar: Zoeken en uitkijken
Lezingen:	Wijsheid 6,12-16 en Matteüs 25,1-13
Voorgangers:	Rob Kosterman/Dolf van der Linden
Zondag 19 november ’23, 9.30 uur:	33e zondag door het jaar: Iedereen heeft talent
Lezingen:	Spreuken 31,10-13.19-20.30-31 en Matteüs 25,14-15.19-20
Voorganger:	Annelies Rosier
Bijzonder:	Werelddag van de armen
Zondag 26 november ’23, 9.30 uur:	Christus Koning van het Heelal: Een koning als een herder
Lezingen:	Ezechiël 34,11-12.15-1 en Matteüs 25,31-46
Voorganger:	Mart Hendriks

Heb je naaste lief (Matteus 19, 16-30)

De vreemdelingencrisis is een groot probleem in de wereld van vandaag. Ze wordt mede veroorzaakt door de klimaatcrisis. Hierdoor zijn hele volksstammen op drift geraakt, op zoek naar een beter leven. Stromen mensen trekken over de wereld van arme landen en dorre gebieden naar rijkere delen van de wereld. Er is een grote stroom mensen die als vluchtelingen naar Europa trekken, verdreven door droogte en armoede. Hoe gaan we met de vluchtelingen, vreemdelingen om in eigen land? Hoe zouden we zelf behandeld willen worden als wij in een arm en haast onleefbare omgeving zouden leven en vluchten naar een rijker land? Hierachter ligt een ethische vraag voor mij. Wat moet ik doen opdat deze vluchtelingen, vreemdelingen, geluk vinden en in vrede kunnen leven? Wat moet ik voor hen doen om zelf in vrede te kunnen leven met mezelf en met hen?

Zo komt op een zekere dag een jonge man (Matteüs 19, 16-30), die veel bezittingen heeft bij Jezus met de vraag: wat moet ik doen om te kunnen leven in Gods nieuwe wereld? Wat moet ik doen om ervoor te zorgen dat alle mensen geluk vinden? Jezus kijkt de man aan en geeft hem het advies verkoop wat je niet nodig hebt en geeft het aan mensen die het nodig hebben. De jonge man keek bedroefd. Delen was niet wat hij graag wilde horen en doen. Hij vroeg aan Jezus: Wie is mijn naaste? Met andere woorden hoor ik hierachter, mijn naasten zou ik nog wel willen helpen. Op voorwaarde dat mijn naasten, mijn familie en mijn vrienden zijn.

Wie zijn mijn naasten? Een lastige vraag in Jezus' tijd en een lastige vraag in onze tijd. Naasten is in de Schrift een ruimer begrip dan familie en vrienden. Naasten zijn inderdaad familie en vrienden en buren en dorpsgenoten en volksgenoten en vreemdelingen en armen en vluchtelingen en …
Maar Jezus somt geen groepen mensen op die mijn naasten kunnen worden. Jezus draait de vraag: Wie is mijn naaste? om. Hij stelt de vraag: Wie is naaste geworden van mij? Hij of zij die me geholpen heeft. Ik bepaal wie mijn naaste is, die me geholpen heeft. Dat is niet noodzakelijk iemand uit je familie- of vriendenkring. Soms ben ik geholpen in mijn leven door iemand waarvan ik het helemaal niet verwachtte. Mensen die ik niet kende, hebben van me gehouden zonder dat ik het wist. Mensen hebben van mij iets aangenomen zonder dat ik het wist. Naastenliefde is een mooi en moeilijk woord tegelijk.
In het Eerste Testament komen twee vormen van liefde voor die me altijd hebben geïntegreerd: liefde tot God. Heb God lief met heel je hart, heel je ziel, al je krachten en heel je verstand. De liefde tot God is hier veelomvattend.
Een tweede vorm van liefde is de liefde voor de naasten, voor de mens die naast je staat en op je hulp en steun is aangewezen. In het Tweede Testament voegt Jezus deze twee vormen van liefde samen, het erom bekende dubbelgebod van de liefde: God liefhebben

en je naasten als jezelf (Matteüs 22,37-39). En hiervan zegt Jezus dat ze één zijn. Wie van de naasten houdt, houdt eveneens van God.

Uit het voorgaande mag duidelijk geworden zijn dat je naaste wordt van hem of haar die je geholpen hebt op voorwaarde dat die ander dat aangeeft. Je wordt naaste door iets voor de andere te doen omwille van die ander. En dat doen we vaak zonder er bij na te denken. Er is iemand gevallen, je stapt op hem of haar af om te helpen. Je doet dit voor die andere omwille van die ander, niet om er rijk van de worden of er voordeel uit te halen. Naastenliefde is niet baatzuchtig, maar juist onbaatzuchtig. Ik vertaal naastenliefde graag als: heb je naaste lief, hij/zij is als jij. En in navolging van de Franse filosoof Emmanuel Levinas zou ik het zo weergeven: de liefde voor de ander, dat ben ik zelf en nog anders uitgedrukt bemin je naaste, dat is jouw zelf. Want zoals ik de ander help, zo zou ik ook geholpen willen worden of nog zoals ik geholpen ben zo wil ik anderen helpen.

Christelijk geloven heeft wonderlijk veel met de onbaatzuchtigheid van kleine daden van goedheid te maken. De Belgische bekende psychiater Dirk de Wachter spreekt van "het kleine goede".

René Hornikx

Voor wie thuis wil bidden

DOEN: Als u het fijn vindt, kunt u een kaars ontsteken.

OPENEN EN AANSLUITEND BIDDEN: *'Vol hoop wachten wij op de Heer. Hij helpt ons, hij beschermt ons. Hij maakt ons gelukkig, bij Hem zijn we veilig.' (Psalm 33.20-21)*
Lees nu met aandacht het volgende citaat van Augustinus: 'Wilt u God loven? Wees dan wat u zegt. U bent zijn lof, als u volgens het goede leeft.'
Welk woord in dit citaat spreekt u het meest aan? Waarom spreekt dat woord u aan?
Denk hierover even na.

LUISTER: Lees het verhaal dat hieronder staat afgedrukt.
Een indianensprookje vertelt: Op een dag kregen wij een nieuwe lerares, een blanke Amerikaanse. Ze was zeer vriendelijk, maar ze had geen goede manieren. Ze schreef tien rekenopgaven op het bord. Daarna riep ze tien kinderen naar voren om elk een opgave uit te rekenen.
'Wie het eerst klaar is, draait zich om', zei ze. Maar wij wachtten op elkaar tot allen hun opgave hadden opgelost, en draaiden ons tegelijk om.
De lerares werd boos. 'Ik heb toch gezegd: wie klaar is, moet zich omdraaien! Hebben jullie dat niet begrepen?'
Toen hebben wij gezegd dat wat zij van ons verlangde, niet goed was. Het is toch niet goed dat één uitblinkt en de anderen zich moeten schamen.

REFLECTEER: Wat in deze tekst raakt u? Waarom raakt dit woord, die zin of gedachte u? Sta hierbij even stil.

LUISTER: Matteüs 22,35-39
Om hem op de proef te stellen vroeg een van hen, een wetgeleerde: 'Meester, wat is het grootste gebod in de wet?' Hij antwoordde: 'Heb de Heer, uw God, lief met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw verstand. Dat is het grootste en eerste gebod. Het tweede is daaraan gelijk: heb uw naaste lief als uzelf. Deze twee geboden zijn de grondslag van alles wat er in de Wet en de Profeten staat.'

SCHRIJF: Wat betekent voor u: *'... heb uw naaste lief als uzelf.*
Is er een verband en zo ja, welk, tussen het verhaal en het fragment uit het evangelie van Johannes?

WEES STIL

SPREEK UIT: Sluit af met het volgende gebed:
Ik dank U, Heer,
met heel mijn hart.
Ik wil voor u zingen,
en alle goden moeten het horen.

Ik wil U prijzen,
want U bent trouw en vol liefde.
U doet wat u beloofd hebt,
U doet zelfs meer dan dat! (Psalm 138,1-2)

Samenstelling René Hornikx

In Memoriam Mevr. Elba Kirindongo

Op dinsdag 19 september vierden we in de kapel van Glorieux de uitvaart van mevr. Elba Kirindongo. Zij werd geboren op Curacao in 1937 en verhuisde naar Nederland in 1971. Zij was een trouw bezoeker van de Paterskerk. Toen wij in 2016 verhuisden naar Glorieux, moest zij vanwege blindheid verhuizen naar Visio in Vught. Daar ontving ze maandelijks de communie van pastor Joost Koopmans. Zij laat 10 kinderen achter mét aanhang. De kapel zat dan ook helemaal vol. Dat ze mag rusten in vrede.

Christenen en hun fascinatie voor het bereiden van eten en drinken (3)

Onderstaand het derde deel van de volgserie over voeding en het bereiden ervan in de wereld van de Bijbel

Vlees

En brengt het gemeste kalf, en slacht het. Laten we eten en feest vieren.(Luc. 15: 23).
Gastvrijheid en feestvreugde werden geuit door het braden van vers vlees voor de gasten, zoals in Abrahams feestmaal, de bereiding van het gemeste kalf, ter gelegenheid van de terugkeer van de verloren zoon.
Men at lamsvlees, geitenvlees en rundvlees. Maar men was bezorgd over de dieren. De Hebreeën, bijvoorbeeld, behandelden hun vee volgens strikte regels voor reinheid, hygiëne en diervriendelijkheid. Dieren werden door de priesters gecontroleerd op geschiktheid voor consumptie.

Veel gerechten werden gestoofd. Daarvoor gebruikte men een stoofpan, *ilpas* geheten. Het was een brede, ondiepe soort schaal met een goed sluitende deksel met een gaatje om de stoom door te laten en overvloedig vocht af te gieten. Ook wij kennen deze vorm van stoofpot, met name, de *tajin* uit India en onze *Römertopf*. Deze laatste heb ikzelf vele malen gebruikt voor o.a. vetloze groentegerechten.

Roerbakken

Roerbakken is voor ons een gebruikelijke vorm van vlees en groenten bereiden. Maar ook in de tijd van de Bijbel kende men al het roerbakken. Voor het roerbakken gebruikte men een zogenaamde *kedera*. Deze pan had een ronde bodem, zoals onze wokpan, en twee handvatten.

Stoofpot

Vlees werd dikwijls bereid ter gelegenheid van een viering, een feest of als eerbetoon, aan God. Ter illustratie enkele voorbeelden.
…Rebekka tot haar zoon: Ga heen en haal twee geitenbokjes, en ik zal die voor uw vader tot smakelijke spijzen bereiden, zoals hij gaarne heeft (Genesis 27:6-9).
…zij zullen dan het lam bereiden…(Ezechiel 46;15).
…en op de gloeiende houtskool heb ik brood gebakken en vlees en heb het gegeten (Jesaja 44; 19).

Gevogelte

Gevogelte werd veel gegeten in het Heilige Land. Jezus gebruikte de overvloed van vogeltjes op de markt als een metafoor van Gods zorg voor alle schepselen (Lucas 12;6 en Matheus 10;29).

Er werden veel wilde vogels gegeten. Er zijn talloze Bijbelse verwijzingen naar het jagen en met strikken vangen van gevogelte (Joh. 18;8-10). Over vogels gesproken. Bekend is het verhaal van de zwermen kwartels die de Hebreeën tot voedsel dienden in de Sinaï-woestijn (Num. 11;32 en Ex. 16;1-3). Tijdens de Europese winter trekken, nu nog steeds zwermen kwartels over het Heilige Land, naar het zuiden. Als de wind plotseling van richting verandert,vallen de kwartels vaak bij bosjes neer in de Sinaï-woestijn. En dienden daardoor de Hebreeën tot voedsel.

Kip

Verwijzingen naar het gebruik van kip vinden we bij Matth, 26;34, bij Luc. 13;24; 22;34 en bij Marc. 14;30).
De Romeinen waren vertrouwd met tamme kip en hun eieren. De kip werd geroosterd of gevuld met kruiden en groenten en gebraden en geserveerd met roomsaus of wijnsaus. Ook voor ons, nu, bekende recepten.
En wat denkt u van salie, als kruid, in onze gerechten. Salie groeit in vele landen in het wild en wordt eeuwenlang gebruikt om eten te kruiden. Het werd in de tijd van de Bijbel veelvuldig gebruikt. Onze salie heeft nagenoeg dezelfde smaak.

En dan nog de Romeinse marinade voor geroosterde kip. Het was een soort gegiste vissaus. In de huidige Italiaanse keuken is het veelvuldig gebruik van ansjovis daar een duidelijke erfenis van.
Gesmoorde kip met spinazie en pruimen. Koningin Esher wist zulk gerecht te bereiden voor de feesten die ze voor koning Ahaveros aanrichtte (Esher5:4 ; 7:1).
Eerder noemde ik al de granaatappel-walnootsaus. Het was een van haar delicatessen die bij eend, kip of lamsvlees geserveerd werd.

Gebakken mosterdkip

Over mosterd gesproken. De geelbloemige mosterdplant leverde een overvloed aan zaden en groen blad voor de Bijbelse keuken. In drie Evangeliën sprak Jezus over de heilzaamheid van de mosterdplant (Matth. 17: 20; Mark.4;32 en Luk. 13;19).
Opmerking: Dit zijn slechts enkele van de meer dan 25 kip/eend en ander gevogelte gerechten in de Bijbel.

Vis

Jezus zei tot hen: *Breng van de vissen die jullie gevangen hebben.* Simon Petrus ging weer aan boord en trok het net aan land. Het zat vol grote vissen. Welgeteld 153, en toch scheurde het net niet. Jezus zei tegen hen: *Kom eet iets*. Geen van de leerlingen durfde hem te vragen wie hij was. Ze begrepen dat hij de Heer was. Jezus nam het brood en gaf hen ervan, en gaf hen ook vis. Dat was de derde keer dat Jezus aan de leerlingen verscheen, nadat hij uit de dood was opgestaan (Johan. 21; 10-12).

Pieter Briels

"DE KOGEL IS DOOR DE KERK"... en toen was er OASE

Zoals u weet zijn wij niet de enige geloofsgemeenschap binnen de R.K. Kerk die zich bij het focussen op de essentie van de boodschap van Christus niet vanzelfsprekend aan alle strikte regeltjes gebonden voelt. Te midden van onze regelmatige bezoekers op Glorieux troffen we onlangs twee mensen van Oase die hun visie op kerk en geloof wel met ons wilden delen, het echtpaar Paul en Els Hafkemeijer uit Veldhoven.
Hieronder het verslag van ons boeiende gesprek, dat meer dan twee uur duurde.

Ter introductie vroegen we Els en Paul of ze iets over zichzelf wilden vertellen.
Els, geboren in Boxtel, opgegroeid in Tilburg en de eveneens uit die stad afkomstige Paul, zijn moeder en vader van een zoon en twee dochters en tevens grootouders van een vijftal kleinkinderen. Zij trouwden in 1974, hun gouden bruiloft is dus in aantocht. Met de priester die hun huwelijk inzegende, de kapucijner pater Ed van den Berge bleven zij gedurende zijn hele leven goed bevriend. Dat ze al vroeg hun eigen koers wilden varen blijkt uit het feit dat dit bruidspaar in de dienst zelf aan alle aanwezigen de communie uitreikte. In die tijd nog hoogst ongebruikelijk.

Jarenlang vrijwilligerswerk in de Veldhovense parochie(s)

Hun huidige, fraaie woning betrokken zij als eerste bewoners in 1978 en dus hebben ze vanaf het begin deel uitgemaakt van de toen nieuwe woonwijk. Al meteen na een kennismakingsavond maakte Els deel uit van diverse werkgroepen in de parochie zonder kerkgebouw. Ze organiseerden de vieringen daarom in de Cobbeek school. Ze was betrokken bij de gezinswerkgroep, catechetische werkgroep en kindernevendiensten. De nuttige inbreng van pastoraal medewerker René Hornikx mag daarbij zeker niet onvermeld blijven. Ze was daarna zo'n 16 jaar lang, actief bezig met communievoorbereiding, in samenwerking met de leerkrachten. Zij volgde daarbij een opleiding aan de Pastorale School naast haar werk als verpleegkundige in het MMC.
Juist vanwege het feit dat ze in haar betaalde baan vaak met ziekte en dood te maken kreeg, gaf ze er de voorkeur aan zich niet bezig te houden met stervensbegeleiding maar liever met doopvoorbereiding in de parochie.

Veel positieve ervaringen in de loop der tijd
Na enig geharrewar over de positie van de wijk Cobbeek tussen de diverse Veldhovense parochiekerken kwam vanuit het bisdom het bericht "de kogel is door de kerk". Oftewel deze wijk Cobbeek hoort bij de Jozefkerk in de wijk d'Ekker. Het was een wat tegenwoordig heet "top-down" beslissing, niet voor het eerst binnen de kerk. Het werden mooie jaren van vruchtbare samenwerking tussen pastoor Theo Geurts en vrijwilligers.
Na zijn emeritaat werd pastor Wim Jenniskens met Piet Houwen benoemd tot pastoor van de Jozefparochie. Door hun enthousiasme en bezielende leiding kwam de Pastorale Eenheid 'Christus Hovenier' tot stand. Een van onderaf ondersteund en zeer bloeiend samenwerkingsverband van drie parochies: Willibrordus, Maarten en Jozef. Het was,

begin deze eeuw, met de pastors Paul Clement, Wim Jenniskens en Myriam Schoutsen heel goed toeven. De pastorale eenheid Christus Hovenier groeide, de belangstelling van parochianen, jong en oud, nam toe.

Geen afbraak maar opbouw

De tijden veranderen en wij veranderen met hen, zoals een oude spreuk luidt. Het bisdom wilde op enig moment geen samenwerkingsverband maar een fusie. Met van bovenaf opgelegde kerksluiting. Dit was volgens veel gelovigen niet de juiste weg, met name omdat de wijze van "vieren" drastisch zou moeten veranderen. Er zou geen ruimte meer zijn voor vrouwen actief op het priesterkoor, liederen van Huub Oosterhuis of bepaalde teksten en lezingen om maar wat te noemen. Dus maakte Paul samen met veel betrokken parochianen zich sterk in het opbouwen van de gemeenschap van onderaf, met een opvallend grote inbreng van de vele vrijwilligers die allen van de waarnemend pastoor / deken een ontslagbrief hadden gekregen. Men wilde als groep bij elkaar blijven om te vieren en dat gebeurde ook onder de naam Bezield Geloven Veldhoven. Vele gesprekken om dat binnen het dekenaat tot stand te brengen in een fusie met ruimte voor de verschillen in opvatting leverden helaas niets op. Dit heeft uiteindelijk in 2016 geleid tot oprichting van de Stichting Geloofs-gemeenschap Oase. Die na een constructieve start nu op oecumenische wijze zeer positief samenwerkt met protestanten in dezelfde gemeente. En die naast een maandelijkse eigen viering in de Immanuelkerk zich ook inzet voor andere groepsactiviteiten. Zo organiseren ze al enkele jaren, voor ieder die daar belangstelling voor heeft, mooie fietstochten langs Maria kapellen in de Kempen en deze zomer zelfs naar Lommel en een dagexcursie naar het oudste klooster van Brabant, Sint Agatha bij Cuyk.

Verschillen tussen en toekomst van Oase en de Augustinus gemeenschap

Els vindt het wel jammer dat bij hen geen eucharistieviering meer mogelijk is nu er geen priesters meer voorgaan. Door de aanwezigheid van de acht verschillende voorgangers op Glorieux zijn daar wat meer opties voor een viering.
Wat betreft de toekomst van kleine geloofsgemeenschappen in het algemeen zijn Els en Paul niet pessimistisch. Zij zien nieuwe mogelijkheden in het samen herdenken van het Avondmaal o.a. met protestante groeperingen. Maar zeker ook met nevenactiviteiten, waarbij de behoefte aan ontmoeten (simpel of wat meer diepgaand) centraal staat, willen zij zich blijven inzetten.
Een voorbeeld is de kliederkerk, een landelijk initiatief voor jong en oud van de PKN, met laagdrempelige bijbel uitleg, op zondagmiddag voor kinderen mét hun (groot)ouders die dan na afloop samen mogen blijven eten.
Ook niet-gelovigen zijn altijd welkom bij Oase vanwege hun visie dat ondersteuning van elkaar en het voorkómen van eenzaamheid belangrijke aandachtspunten behoren te zijn binnen een bloeiende gemeenschap.

Een mooie slotgedachte van een interessant gesprek.

Anita van der Kam en Gert Dirksen

Wat is vergeving?

Jaren geleden werd ik geconfronteerd met de vraag: “Wat is vergeving?”. Ik had het antwoord niet pasklaar en het heeft mij tijd gekost om tot een antwoord te komen. We zeggen wel “Het is vergeven en vergeten”, maar vergeten kan niet want we kunnen de geschiedenis niet terug draaien. Het gaat dus gewoon om vergeven en niets anders.

Zoals het er nu bij mij voor staat is vergeving: **De ander opnieuw vertrouwen schenken alsof het onrecht niet heeft plaats gevonden.** Dit is geen eenvoudige zaak; opnieuw vertrouwen schenken als dat vertrouwen beschaamd is. Een schuldbekentenis met oprecht berouw maakt dat zeker gemakkelijker. Die schuldbekentenis maakt het wel gemakkelijker om het onrecht te 'vergeten'. De boekhouder die, in financiële nood, een greep in de kas doet en later tot inkeer komt, kan, denk ik, betrouwbaarder zijn geworden dan diegene die nog niet voor de verleiding bezweken is omdat hij nu beter weet wat hij doet. Helaas zeggen wij nog steeds: “Eenmaal gestolen, altijd een dief”. Ook ons strafrecht kent geen vergeving want heb je eenmaal een strafblad, dan kom je daar nooit meer van af. Een VOG (Verklaring Omtrent Gedrag) kun je voortaan gewoon vergeten. Ook al heeft de schuldenaar zijn schuld bekend en heeft hij berouw, het blijft voor mij moeilijk om bijvoorbeeld mijn kind, dat hij misbruikt heeft, opnieuw aan hem toe te vertrouwen. Zolang ik dat niet kan, heb ik hem kennelijk nog niet echt vergeven. Jezus gaat in zijn vergeving nog een stap verder. Hij vergeeft al voordat de zondaar tot inkeer gekomen is als Hij bidt: “Vader vergeef het hun, want ze weten niet wat ze doen” (Lucas 23:34).
Jezus gaat er kennelijk vanuit dat de ander ooit tot inkeer komt of Hij gaat er misschien vanuit dat die ander het in wezen niet zo kwaad bedoelt, maar door de situatie gedwongen wordt. Nog duidelijker wordt dat in de woorden van Jezus als Judas Hem de verraderskus geeft. Hij zegt dan: “Vriend, zijt ge daarvoor hier?” (Mattheus 26,50) Jezus heeft hem dus niet veroordeeld! Ik ben bang dat dit voor mij nog een brug te ver is.

De Biecht

Als christen uit de Roomse traditie ben ik groot gebracht met de biecht. Inmiddels is de biecht in de Rooms Katholieke kerk behoorlijk in onbruik geraakt. Waarschijnlijk is dit gebeurd omdat het ritueel en de inhoud ervan van elkaar vervreemd zijn geraakt. Toch is het mij een keer overkomen dat ik de behoefte had om iets (op) te biechten. Die behoefte is verdwenen nadat ik aan een vertrouwd persoon mijn falen had op gebiecht. Deze ervaring heeft mij geleerd dat in de belijdenis zèlf kennelijk persoonlijke heling kan plaats vinden of misschien had ik mijzelf vergeven. Dit heeft mijn kijk op de biecht wel verhelderd en zo ben ik tot een herwaardering daarvan gekomen.

Boete

Ik ben groot gebracht met het idee dat schuld om boete vraagt. Vandaag de dag heb ik mijn vraagtekens bij boetedoening. Natuurlijk heb ik de plicht om de door mij aangerichte schade zo goed mogelijk te vergoeden, maar hoe herstel je het leed dat je een ander hebt aangedaan? Door jezelf te pijnigen, door boete? Het lijkt mij van niet. Het strafrecht is mijns inziens dan ook een gelegaliseerde vorm van wraak. En hoewel wraak de mens soms wel eens goed kan doen, het verzacht het leed niet. In tegendeel: het doet de schuldenaar leed aan! Een straf als levenslang betekent dan ook dat geen vergeving mogelijk is. Als het strafrecht echter bedoeld is als opvoedkundige maatregel, kan ik daar wel vrede mee hebben. Ook Jezus doet mijns inziens niet aan boetedoening, getuige zijn woorden tot de overspelige vrouw: “Gaat heen en zondig niet meer” (Johannes 8:11).

Eugène Buijs

Bezetenen, lammen en kreupelen

Filippus ging naar de stad Samaria en verkondigde hun de Messias. Alle inwoners luisterden met grote belangstelling en vol ontzag naar wat hij zei toen ze de wonderen zagen die hij verrichtte: veel mensen werden bevrijd van onreine geesten, die hen onder luid geschreeuw verlieten, en tal van verlamden en kreupelen werden genezen. Daarover ontstond grote vreugde in de stad.

(uit: Handelingen der Apostelen, hoofdstuk 8; Nieuwe Bijbelvertaling 2004)

Sinds enige tijd gaan mijn gedachten af en toe uit naar een zekere Filippus. De aanleiding hiervoor is een stukje uit de "Handelingen" dat te beluisteren was tijdens de viering van de Augustinus Geloofsgemeenschap een paar maanden geleden. In dit verhaal zette een zekere Filippus bezetenen, lammen en kreupelen op het spoor van een ander leven. Een zinvol en inspirerend leven zoals door Jezus en zijn volgelingen voorgeleefd. Een wereld waar het leven voor iedereen de moeite waard is. En dat zette mij aan het denken. Waarom worden doven en blinden niet vernoemd in deze lezing? Zouden doven en blinden niet geraakt zijn door de woorden en daden van Filippus? Is dit niet een vorm van uitsluiting terwijl Filippus juist verkondigt dat elke mens de moeite waard is en dat elke mens er mag zijn. Dat is toch de kern van het christendom. Hoe kunnen lammen en kreupelen trouwens bij Filippus komen om naar zijn woorden te luisteren? Al met al een zeer onlogisch verhaal. Of zou de schrijver iets anders bedoeld hebben? Misschien zijn de doven en de blinden wel mensen met ogen en oren die niet meer in staat zijn om te zien en te luisteren. Ze zitten muurvast aan hun eigen overtuiging en zijn niet meer in staat hun horizon te verleggen ondanks dat er mooie, goede en opbeurende dingen tussen mensen te zien zijn. Heden ten dage zouden het mensen kunnen zijn die het complotdenken aanhangen. Of mensen die de absolute waarheid vinden bij hun God en elke afwijking niet kunnen accepteren. Ja, zelfs andersdenkenden letterlijk of figuurlijk dood verklaren. Niets helpt om hun denkwereld te beïnvloeden. En wat te denken van mensen die de schuld van hun problemen altijd bij een ander leggen en daar niet vanaf te brengen zijn. Wat er ook geprobeerd wordt. Laat deze mensen links liggen, het is onbegonnen werk, is mijn uitleg van de lezing. Trouwens, als ik me niet vergis, kunnen we elders in de bijbel lezen dat volgelingen van Jezus op hun "zendingswerk" een dorp links moeten laten liggen als de bewoners niet ontvankelijk zijn voor hun verkondiging. Nee concentreer je inspanningen op de bezetenen, lammen en kreupelen (wie zijn dat niet?) want deze mensen zijn, ondanks al hun tekortkomingen, wel gevoelig voor het voorbeeld van de eerste volgelingen van Jezus.
Dit vind ik het mooie van de Bijbel. Vaak heb ik moeite met Bijbelteksten. Ik begrijp ze niet en wordt er warm nog koud van. Maar soms komen ze binnen en zie ik lijnen naar onze huidige tijd. En dat inspireert mij.

Wil Koteris

Familia Augustiniana: verleden, heden en toekomst

Op verzoek van enkele bestuursleden van de Geloofsgemeenschap Augustinus, vertel ik u iets schrijf over de *Familia Augustiniana.*
Ik zal starten bij het verleden (het ontstaan), het heden, ook gericht naar de Augustinus Geloofsgemeenschap Eindhoven en de toekomst waarbij ik ook enkele nieuwe initiatieven van de Augustijnse lekenbeweging zal aangeven.

Verleden

Rond de Augustijnen en de Augustijnse conventen ontstonden in het verleden vaak vriendengroepen die zich steeds meer gingen interesseren voor Augustinus en de Augustijnse spiritualiteit. Dat was niet alleen in Nederland het geval, maar óók in vele andere landen. Daarom werd er begin jaren '90 vanuit Rome de discussie gevoerd om een nieuwe structuur op te zetten voor leken die zich wilden engageren met de Augustijnse Orde, daar de oude structuur van de 'Derde Orde' toch eigenlijk niet meer voldeed. Zo ontstonden er groepen in Nijmegen -in de Boskapel en in de parochie Lindenholt- in Eindhoven en spoedig daarna ook in Werkhoven en Amsterdam. Er groeide een toenemend besef dat ook door niet-geprofesten de Augustijnse spiritualiteit kan worden beleefd en worden overgedragen; zó ontstond er in Nederland langzaam maar zeker een Augustijnse Lekenbeweging in-oprichting.

Begin 21ste eeuw ging het eerste bestuur voor deze lekenbeweging i.o. aan de slag om alle gezichten van de diverse groepen die zich wilden aansluiten bij de Augustijnse lekenbeweging dezelfde kant op te krijgen. Ingrid van Neer zat er namens de groep Eindhoven in en ik vanuit de groep Boskapel.

Omdat het gemeenschapsaspect zo'n essentieel onderdeel is van de Augustijnse spiritualiteit, zagen we de Familia Augustiniana Nederland als een 'gemeenschap van gemeenschappen'. De bestaande 5 lekengroepen sloten zich aan bij deze Augustijnse lekenbeweging, die uiteindelijk statutair de '*Vereniging Familia Augustiniana Nederland*' ging heten, in afkorting *FAN* genoemd. De leden van deze plaatselijke (of later ook de regionale) groepen konden zich daarna individueel aanmelden als lid van deze vereniging, en kregen zij hierdoor stemrecht in de Algemene Ledenvergadering van de vereniging. Misschien een moeilijke constructie maar het besef om onderdeel te zijn van een gemeenschap is zó'n wezenlijk iets bij de Augustijnse spiritualiteit dat het naar onze mening óók in de structuur van de vereniging tot uiting diende te komen.
De groep Eindhoven heeft ervoor gekozen om als leesgroep verder te gaan en niet als een groep van de Familia Augustiniana. In Nederland waren er immers diverse Augustinus-leesgroepen die in mindere mate geporteerd zijn van de Augustijnse spiritualiteit. Hen ging het vooral om het lezen/het bestuderen van teksten van Augustinus en zij konden daarom geen groep van de Familia Augustiniana Nederland worden.

Heden

De leden van de FAN-groepen laten zich leiden door de Augustijnse spiritualiteit en willen hun leven vorm geven in de geest van Augustinus (' één van hart en één van ziel op de weg die Jezus Christus ons wijst').

De plaatselijke en regionale groepen bepalen zelf op welke wijze ze dit doen en hoe ze invulling geven aan hun veelal maandelijkse bijeenkomsten. De landelijke ontmoetingsdagen (2 x per jaar) zijn belangrijk en waardevol, voor de vorming van de leden, maar ook voor de onderlinge ontmoetingen. Want naast het gemeenschapsaspect valt ook de vaak gemoedelijke, vriendschappelijke sfeer op in de Augustijnse kloosters. Opvallend dat religieuzen van andere ordes (bijv. de Karmelieten, de Franciscanen of bijv. de Trappistinnen) het vaak zo duidelijk benoemen dat de sfeer bij de Augustijnen wezenlijk anders is (vriendschappelijker) dan in andere kloosters. Toen ik lid was van de Werkgroep Kloosterspiritualiteit, werd me dit ook regelmatig gezegd.
De FAN-leden proberen zich in meer of mindere mate door de Augustijnse spiritualiteit te laten leiden bij hun handelen, in de seculiere gemeenschappen waarvan ze deel uitmaken (dus bijv. in 't gezin, op het werk, in de familie, bij vrienden), maar bijv. ook in de parochie waar menigeen vrijwilligerswerk doet. Ik heb zelf ondervonden, dat dat steeds minder plaats- of situatie-gebonden is, maar dat het wel de ene keer wat gemakkelijker is, dan op een ander moment.
Lid zijn van een leesgroep is dus wat anders dan lid zijn van een lekenbeweging. Lezen is wel een belangrijke voorwaarde om je een spiritualiteit eigen te maken, maar je kunt de teksten ook heel boeiend vinden en er verder niets mee (willen) doen.
Uit de praktijk blijkt echter dat mensen uit leesgroepen zich soms toch meer en meer voelen aangesproken door de Augustijnse spiritualiteit en dat deze hen in toenemende mate handvatten biedt om invulling te geven aan hun christen-zijn. Daarom moesten we opnieuw gaan kijken wat de statuten van de Vereniging hen konden bieden.
Het is nu zó: wanneer er minstens 2 of 3 personen (bijv. van een leesgroep of van een geloofsgemeenschap) zich aangesproken voelen door de Augustijnse spiritualiteit, kunnen zij samen een nieuwe familia-groep gaan vormen en zich aansluiten bij de Familia Augustiniana Nederland. Zij kunnen dan de informatie van en over de FAN overdragen aan de andere leden van resp. de leesgroep of de geloofsgemeenschap.
Wanneer een geëngageerd iemand zelf geen toekomstig mede-lid kan vinden, dan kan hij/zij zich ook nog (tijdelijk) aansluiten bij de regionale groep; de leden van deze groep komen vooral online bij elkaar om bijv. samen teksten te lezen.

Augustinus Geloofsgemeenschap Eindhoven

Voor de Augustinus Geloofsgemeenschap Eindhoven, voortgekomen uit de Paterskerk, biedt dit weer nieuwe mogelijkheden om te worden betrokken bij de Familia Augustiniana Nederland. Ik ken namelijk geen geloofsgemeenschap, gedragen door leken, waar de Augustijnse sfeer zo voelbaar blijft. Voor mij een goed voorbeeld dat de Augustijnse identiteit in een organisatie kan worden geïntegreerd en zó ook door leken kan worden overgedragen! Heel fijn om mee te maken als ik op een zondag na de viering mee koffiedrink of op de Vrienden-middag aanwezig ben.

Toekomst

Zoals hierboven al blijkt willen we als bestuur van de FAN ook nieuwe mogelijkheden gaan aanbieden. Nieuwe leden krijgen bijv. een lectuurmap ter leen, om kennis te maken met Augustinus, de Augustijnse spiritualiteit en de Orde der Augustijnen. Het nieuwe lid hoeft niet na x tijd de hele map te kennen. Hij of zij kan er wel Augustinus en zijn spiritualiteit beter door leren kennen.
Als voor sommige Augustinus-geïnteresseerden het lidmaatschap van de FAN geen optie is, maar zij wel graag meer op de hoogte willen blijven van de activiteiten van de FAN, dan kunnen zij zich binnenkort ook als 'Vriend van de Familia Augustiniana' aanmelden. Vrienden worden 2 x per jaar uitgenodigd om de ontmoetingsdag bij te wonen en ontvangen het kwartaalblad *Open Vensters*; daar betalen zij dan jaarlijks € 40,- voor. Bovendien wil de FAN in de nabije toekomst haar leden ook andersoortige activiteiten rond Augustinus gaan aanbieden, bijv. lezingen, muzikale optredens of retraites. Hiermee wil de FAN een poging doen een bijdrage te leveren om de Augustijnse spiritualiteit als een geleefde spiritualiteit ook door niet-geprofeste Augustinus-geïnteresseerde leken, uit te dragen en voort te laten leven.

Hebt u nog vragen over de Familia Augustiniana Nederland dan kunt u me bereiken via email bestuur@familiaaugustiniana.nl of telefonisch (024 3561809)

Annemieke Pacilly
voorzitter Familia Augustiniana Nederland

COLOFON

De *Kerk-Krant* is het informatieblad van de *Geloofsgemeenschap Augustinus Eindhoven.*
De *Kerk-Krant* is bedoeld als bindmiddel tussen de leden van de gemeenschap en biedt een podium aan de deelnemers van de vieringen en andere geïnteresseerden over onderwerpen die de gemeenschap of de Kerk in het algemeen raken. De *Kerk-Krant* is gratis. Voor postabonnementen worden verzendkosten in rekening gebracht.

Redactie: René Hornikx, Dolf van der Linden, Linda Derksen, Gert Dirksen, Anita van der Kam en Frans Savelkouls.
Website: augustinus-eindhoven.nl
E-mailadres redactie: frans.ans.savelkouls@hetnet.nl
Bankrekening: NL27 INGB 000 7526249
Adres van de vieringen: Kapel Glorieuxpark, Geldropseweg 170, 5613LN Eindhoven.
Stichting Geloofsgemeenschap Augustinus Eindhoven
Voorzitter: Harrie Meelen. Secretariaat: Helmy Pennarts
info@augustinus-eindhoven.nl
Ziekenbezoek en ziekencommunie
Vraag en aanbod kunt u richten aan Johan Wolbrink via emailadres **johanwolbrink@gmail.com** of aan Corrie de Bont via telefoonnummer 040-2436440.
Verschijning volgend nummer: 3 december. U kunt kopij aanleveren tot uiterlijk 6 november.

De redactie behoudt zich het recht voor om ingezonden teksten niet te plaatsen, in te korten of anderszins redactioneel te bewerken. Het copyright berust bij de auteurs van de bijdrage.

Ziek zijn in Damme

Geen paniek. Dit is niet het zoveelste rampenverhaal over ongelukken tijdens een vakantie. Dit is ook niet een stukje dat om medelijden bedelt. Als ik al om iets vraag, dan is dat om respect, maar dat komt later.

In mijn vorige bijdrage schreef ik o.m. over Sint Anna ter Muiden en Jacob van Maerlant wiens standbeeld midden op de Markt van Damme prijkt. Jacob van Maerlant is in Eindhoven vermoedelijk bekender als naamgever van een lyceum dan om wat hij eigenlijk geschreven heeft, maar dat verandert niets aan het feit dat zijn beeld midden op de Markt van Damme staat. En terecht.

Damme is voor mij een bijzondere plaats, bijna een icoon, juist vanwege de nabijheid tot Sint Anna. Ik kom er eigenlijk vanaf 1977. Toegegeven: er waren destijds beduidend minder toeristen dan nu en er was nog wat stilte hier en daar die men nu in Damme in het hoogseizoen amper of niet meer vindt, maar toch, Damme heeft iets. Het is het kleine, verschrompelde stadje binnen veel te ruime wallen (die op een zondagochtend inderdaad nog rustig zijn). Het is de aanwezigheid van monumenten die men in een plaats van nog geen 1500 inwoners niet verwacht: een veel te grote kerk die al sinds de 18de eeuw half in puin ligt (het koor is nog in gebruik), patriciërshuizen zoals men die eigenlijk alleen in een middeleeuwse wereldstad als Brugge vindt. Damme heeft iets.

En het had nog meer. Wie van de Markt in de richting van de Onze-Lieve-Vrouwekerk wandelt, komt aan de rechterkant langs een pand in baksteen met een topgevel en een ingang van blauwe Doornikse steen. Het gaat om het oude Sint-Janshospitaal dat tot ongeveer tien jaar geleden gediend heeft. Een eerbiedwaardige instelling, waarvan de stichting teruggaat tot 1249. Eindhoven was toen een modderig dorp dat zeventien jaar geleden stadsrechten had gekregen. In de buurt gaat het gasthuis van Oirschot (de voorganger van Sint-Joris) tot 1333 terug. Damme was de bloeiende voorhaven van Brugge. Hier werden de waren aan het einde van het Zwin overgeladen op kleinere boten die tot in Brugge konden varen. Dat moet een drukte teweeg hebben gebracht die wellicht goed met het hedendaagse toeristengeweld te vergelijken is. Maar dat vroeg ook om verzorging.

Een middeleeuws gasthuis bekommerde zich om verschillende categorieën mensen: zieken vonden er verpleging, pelgrims opvang. Later, veel later, zouden ook mensen op leeftijd er wel eens rust kunnen vinden. Dat gold ook voor het Sint-Janshospitaal dat naar het voorbeeld van het gelijknamige Sint-Janshospitaal in Brugge werd gesticht. Of gravin Margaretha van Vlaanderen daar achter zat of het Damse stadsbestuur is een onuitgemaakte zaak, maar dat doet er niet toe. Voor Brugge is er een reglement uit 1180 (!) bewaard gebleven. In Damme stamt de oudste regel pas uit 1426, met wijzigingen uit 1430, maar vermoedelijk werden bestaande praktijken op dat moment gecodificeerd.

De ziekenzorg werd uitgeoefend door acht vrouwelijke religieuzen en (althans tot 1584) één mannelijke. De benoeming van deze werd in de statuten van 1430 voorbehouden aan het stadsbestuur. Dus niet de bisschop van Doornik of de deken van Brugge of de pastoor van Damme hadden in de 15de eeuw de controle over het hospitaal, maar de stad. Dit is ook wel als argument gebruikt om ook de stichting aan het stadsbestuur toe te schrijven, maar het is niet zeker in welke mate dat geldig is als argument: in 180 jaar kan er veel veranderen, ook in de middeleeuwen.

Hoe dan ook, vanaf 1249 kende Damme professionele verpleging van zieken en opvang van pelgrims. Dat is doorgegaan tot 2014. Op dat moment was het oude gasthuis wel veranderd in een rusthuis voor bejaarden die in dat jaar naar het naburige Sijsele verhuisden. Sindsdien staat het Sint-Janshospitaal eigenlijk leeg. Behalve als er, zoals deze zomer, een tentoonstelling wordt georganiseerd.

Het gasthuis heeft namelijk in al die eeuwen een rijke verzameling objecten en kunstschatten bijeengebracht. In 1902 richtte pastoor J. Opdendrinck een klein museum van oudheden in een kamer in het gebouw in. Dat museum heeft het lang volgehouden: tijdens onze eerste vakanties in Sint Anna, in 1977 en 1978, werden wij er rondgeleid door een (in mijn ogen van 13-jarige) stokoud mannetje dat in het rusthuis woonde.

Het was maar goed dat het pand toen nog volop functioneerde, want op een gegeven moment – moest ik te lang staan?, ik weet het niet – werd het zwart voor mijn ogen en viel ik dus zo ongeveer flauw. Ik hoor nog de gids roepen 'Zuster!'. De zuster kwam, met een glas water. En ik krabbelde weer op. Een voorbijgaande flauwte die ik wel vaker had toen.

De zuster. Hoeveel zusters zouden er al die eeuwen door zijn geweest? Acht tegelijk in de eerste eeuwen. Na de Franse revolutie zal dat wel veranderd zijn, maar dat raakt de kern niet. Hoeveel zusters zouden de beste jaren van hun leven aan de zorg voor zieken hebben gewijd? In Damme en elders? Uiteraard zaten daar wel eens bazige tantes en minder bekwame personen tussen, maar een goed deel zal consciëntieus haar werk hebben gedaan, geïnspireerd door een geloof dat in onze ogen soms wat naïef aandoet. En het zal vaak niet gemakkelijk zijn geweest. Hoeveel goede zorg is hier verdwenen in de plooien van de geschiedenis?

De oorspronkelijke ziekenzaal uit de 13de eeuw bestaat nog: het is de ruimte achter de topgevel die ik eerder beschreef. In latere eeuwen is de ruimte wel veranderd en aangepast. In de linkerbeuk werd een kapel ingericht. Toch zijn de oorspronkelijke zuilen met hun kapitelen in Doornikse steen met bladmotief nog zichtbaar.

In de vloer van de kapel liggen nog steeds grafstenen voor een aantal zusters. Uit de 17de en 18de eeuw. Ik citeer er één als voorbeeld van een zuster die werkelijk tientallen jaren van haar leven aan de zorg heeft gewijd:

Sepulture / vande / seer Werde en Deucht ryck Suster / Isebeau Balde / Ghestorven in den Auderdom van / 85 Jar, synde in dit Hospitael van s(int) / Jans binnen Damme / geweest Religieu den tydt van 64 Jar / bedient hebbende het ambt van Ware/vrauwe ende Moeder 55 Jaeren, / aen wiens sorchvuldighe bekommer/nisse dit Hospitael soo naer / Gheestelyck als tydelyck moet / met lof toegheschreven worden / tot welcker erkentinis, Memorie / en danckbaerheyt dit Hospitael / desen sercksteen heeft gheleyt. / Godt bidden aen haer Ziel te / gheven den loon en croon vant / Eeuwigh leven, op dat sy mach / Rusten in vrede Amen. / Overl(eden) den 20 December 1714

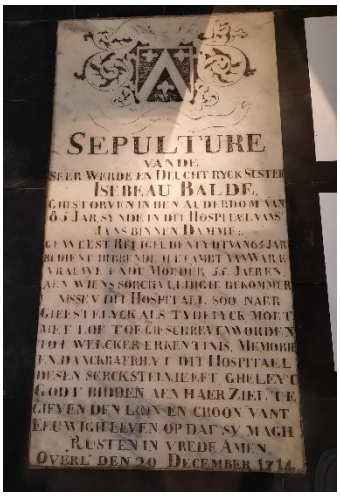

Elk commentaar is overbodig. Hun geloof mag soms wel wat naïef zijn geweest of althans op ons die indruk wekken, maar hun werk en hun inzet die daardoor geïnspireerd werden, zijn onschatbaar. Bij dezen aan hen én aan hun collega's overal elders in al die eeuwen tot de dag van vandaag mijn oprechte respect…

Michiel Verweij

Vijftig jaar priester

Op 1 december a.s. is het 50 jaar geleden dat ik door bisschop Bluyssen in de Eindhovense Paterskerk tot priester ben gewijd.

Op zaterdagmiddag 2 december wil ik dit samen met medebroeders, familie en geloofsgemeenschap op een eenvoudige wijze gaan vieren op Glorieux. 'Eenvoudig': want tien jaar geleden bij mijn 40 jarig jubileum hebben we dat feit al groots gevierd met een plechtige eucharistie, receptie, toespraken, cadeaus en een prachtige uitgave van de *Kerk-Krant*. We hoeven niet in herhaling te vervallen. Maar ik wil wel mijn dankbaarheid vieren voor die 50 jaren van 'samen op weg zijn naar God.'

Omdat zo'n viering op zondag wat moeilijk is op Glorieux (ons tijdstip van 9.30u is te vroeg voor mensen die van verder weg komen, en op een later tijdstip lopen we de bewoners van het huis voor de voeten) houden we de Eucharistie uit dankbaarheid op zaterdagmiddag om 16. 00 u. in de kapel van Glorieux. Vervolgens is er nog een kort informeel samenzijn in één van de locaties op Glorieux. U bent allemaal welkom! Na afloop verplaatsen familie en medebroeders zich naar de Witte Hoeve voor nog een onderonsje.

Joost Koopmans o.s.a.

Augustinusfeest 2023

Op zondag 27 augustus heeft onze geloofsgemeenschap in een volle kapel op Glorieux in een agapèviering met al onze voorgangers de sterfdag van Augustinus (Hippo, 28 augustus 430) herdacht.
Onderstaand de overweging die René Hornikx op deze dag gehouden heeft.

Goede mensen,

De Schrifttekst die we vandaag hebben gehoord, is een samenvatting die de evangelist Lucas heeft gemaakt van het leven van de eerste kleine christelijke gemeenschappen in Jeruzalem. Lucas geeft ons die samenvatting aan het einde van een lange redevoering van Petrus over Jezus. De aanwezigen verwelkomden de woorden van Petrus. Ze waren er tot diep in hun hart door geraakt, door in beweging gebracht. Hier wilden ze bij horen. En om de daad bij het woord te voegen lieten ze zich dopen, onderdompelen in de boodschap van Jezus. Hun oude leven viel van hen af en ze trokken de woorden van Petrus aan als een nieuw kleed. Ze lieten zich, om een ander beeld te gebruiken, onderdompelen in de kleine gemeenschap van leerlingen van Jezus die hen omringden om als nieuw en herboren uit het water te voorschijn te komen. Dit ritueel van onderdompeling en door het water heen gaan, van donker naar licht is een oeroud Joods ritueel. Zo ging Gods volk door het water van de Rietzee naar de vrijheid. En Jezus ging door de donkere nacht van de dood om te verrijzen in het licht van de nieuwe dag.

En wat er dan staat in vers 42, nadat mensen zich hadden laten dopen, heeft me vanaf mijn studie theologie altijd zeer aangesproken. We lezen daar: 'Ze kregen van de apostelen uitleg over Jezus.' Jezus leren kennen staat voorop. De rest vloeit daaruit voort. Vervolgens 'kwamen ze samen om te bidden en om met elkaar het brood te delen.' Vier kernelementen van die eerste gemeenschappen komen we hier tegen, samengevat in

vier werkwoorden: leren/verdiepen, vieren, dienen/solidariteit en delen. In deze samenvatting van Lucas staat één woord centraal: gemeenschappelijk. Het ideaal dat Lucas wil aangeven is een zodanige onderling solidariteit dat er geen noodlijdende is.

Ik begrijp heel goed waarom Augustinus zijn regel heeft opgesteld op basis van deze ideale samenvatting van Lucas. Het gaat hier om een communio, een vorm van gemeenschappelijk leven, Gods nieuwe wereld, Gods Rijk, het Rijk der Hemelen waar Jezus veel parabels over heeft verteld. Als de eerste christenen toen zo in gemeenschap hebben geleefd dan hebben ze veel gehouden van Jezus, van elkaar en van zichzelf. Door deze drievoudige liefdesrelatie brachten ze "heb je naaste lief als jezelf" letterlijk in praktijk. Eigenlijk wil ik deze uitspraak van Jezus: 'Heb je naaste lief als jezelf' vertalen door "bemin je naaste, hij/zij is als jij", en nog beter vind ik de vertaling die ik leen van Emmanuel Levinas: "bemin je naast, dat is jouw zelf" .

Drie relaties kunnen we dus in deze tekst onderscheiden. De eerst is de relatie met Jezus, met alles wat van de andere kant komt, van boven, van God. Vervolgens de relatie naar anderen, dat zijn niet alleen familie/vrienden/kennissen/volksgenoten, maar alle mensen, de minsten eerst. En tenslotte de relatie met jezelf, de relatie van ik met mezelf. Want wie echt van zichzelf houdt, houdt ook van de ander en van God. Liefde is altijd wederkerig. Liefde bestaan nooit op zichzelf. Liefde verdraagt geen allenigheid. Liefde is een relatie en een werkwoord tegelijk. 'Bemin', schrijft Augustinus 'en doe voor de rest wat je wilt.'

Het is voor mij duidelijk dat niemand alleen tot geloven komt in Jezus Christus. Om te geloven in Jezus Christus is een minimale gemeenschap nodig. En als deze gemeenschap leeft naar het voorbeeld van Jezus, zo lezen we bij Lucas, is er voor die christelijke gemeenschap waardering. Zodanig zelfs dat mensen zich hierbij aansluiten. Vaak is me gevraagd wat kwijnende geloofsgemeenschappen moeten doen om nieuw mensen te trekken. In de tekst van Lucas vernemen we het antwoord: de boodschap van Jezus samen vertalen voor het concrete leven van elke dag, zorg dat niemand tekort komt of solidariteit in woord en daad, samen de stilte op zoeken om te bidden en gemeenschap vormen.
De eerste christelijke gemeenschappen zijn sterk gegroeid door de toepassing hiervan: zorg voor zieken en door de boodschap van Jezus te vertellen en voor te leven aan familie en voor bekenden.

Drie ontmoetingen zijn voornaam: de persoonlijke ontmoeting met Jezus, de dialoog in kleine groep en de bijeenkomsten met velen. Ze zijn van waarde voor de vitaliteit van een geloofsgemeenschap.

1. De persoonlijke ontmoeting met Jezus
De blinde Barthimeüs (Marcus 10,46-52) ontmoet Jezus, die persoonlijke ontmoeting is van invloed op het leven van deze blinde man. Van iemand die letterlijk naast de weg leefde, naast het leven, levend dood, is hij door de ontmoeting met Jezus iemand geworden die op de weg leeft, herboren wordt, nieuw leven ontvangt en volgeling en getuige wordt van de weg van Jezus. Deze ontmoeting langs de kant van de weg is een plek van belofte. De blinde man toont zich in al zijn kwetsbaarheid.

2. De ontmoetingen en dialoog in kleine groep
Jezus heeft rond zich twaalf leerlingen verzameld (Marcus 3,13-19). Zij trekken met hem mee. En het gesprek in een kleine kring, is een instrument om tot geloofsverdieping te komen. De kleine groep rond Jezus is een leerkring. Een groep niet te klein en niet te groot, die samen leren geloven. Het doel hiervan is de verdere verdieping van het geloof. Hier is ruimte voor stilte en dialoog. Hier ontvangen we wat we nodig hebben om licht en zout te zijn in de samenleving.

3. De ontmoeting in een bredere kring van mensen
Hierbij denk ik aan het verhaal waarin Jezus vierduizend mensen te eten geeft (Marcus 8,1-10). Het is de derde kring, groter dan de kleine groep. De brede kring van mensen die Jezus toespreekt tijdens de broodvermenigvuldiging. De grote groep die op zondag naar de viering komt. De plaats om het eigen geloven te (her)ijken aan de idealen uit de Schrift. Dit gebeurt ook op andere grote bijeenkomsten: lezingen, vieringen op televisie, religieuze festivals, Wereldjongerendagen. De brede kring houdt je op de koers van Jezus.

In elk van de drie ontmoetingen gebeurt iets eigens: in de eerste kring word je aangeraakt, getroffen door een woord van Jezus.
In de tweede kring wordt de geraaktheid in dialoog verdiept en gezocht naar vormen van solidariteit.
In de derde kring voel je dat je in een richting beweegt die toekomst heeft, die hoop schept en vertrouwen.

Het beeld dat me hierbij voor ogen komt is een steen die in water valt en kringen vormt. De vallende steen in het water in de eerste kring en de kleine groep de tweede de brede kring van mensen de derde. De kringen zijn verbonden met elkaar. Hoe verder van het midden verwijderd hoe ijler en dunner de verbinding met het christelijke geloof.

Lucas schrijft: “het hele volk had waardering voor hen.” Ik wens ons dit van harte toe.

René Hornikx

LEKENPRAAT LIX

Onlangs was een volle kapel op Glorieux getuige van een wel heel bijzondere viering van onze gemeenschap. Vanwege de sterfdag van Augustinus was gekozen voor een Agapè-viering waarbij maar liefst zeven van onze inmiddels acht voorgangers ervoor zorgden dat er ook sprake was van een vol altaar. Agapè is het Griekse woord voor liefde en die stond dan ook centraal in een dienst waar zeer zorgvuldig gekozen teksten van Augustinus en liederen van Huub Oosterhuis en Taizé bijdroegen aan het welslagen van de opzet. Het navolgen van de manier waarop de eerste volgelingen van Jezus, de eerste Christenen in de tijd na zijn dood, probeerden elkaar te steunen in hun geloof, dat te verdiepen en uit te dragen naar anderen.

Ik kan hier zeggen dat ik het een heel inspirerende ochtend vond waarover ik thuis enthousiast vertelde aan Trudy, mijn echtgenote, die zelf op haar beurt even enthousiast net was thuisgekomen van haar vrijwilligerswerk bij ouderen op een gesloten afdeling elders in onze stad. Daar had een koor gezongen afkomstig uit een heel ander soort kerkgemeente, dat met veel bezieling hen aansprekende liederen ten gehore had gebracht. Nog wat later sprak ik iemand uit mijn naaste omgeving die deze zondag ergens een kerkdienst had bijgewoond, een traditionele waar hij zich goed in kon vinden, maar die wel betreurde dat de preek van de Indiase pastor zo moeilijk te volgen was. Vanwege het feit dat onze taal nu eenmaal voor buitenlanders een heel moeilijke is.

Waarom zet ik deze drie ervaringen hier even op een rijtje?
Om aan te geven hoe belangrijk het is om je geloof te kunnen beleven op de manier waarop jij zelf dat wilt. Deel uitmakend van een gemeenschap, uiteraard, want de mens is niet geschapen om alleen te zijn zonder iets, wat dan ook, te kunnen delen met anderen. Maar niet mag uit het oog worden verloren dat geloven binnen een gemeenschap nooit mag leiden tot voorschriften van “zo is het en niet anders”. Iets wat je toch op veel plaatsen als het om religie of spiritualiteit gaat, helaas nog tegenkomt. En dat niet anders dan betreurenswaardig moet worden genoemd.

3 1. Waartoe zijn wij op aarde ?

Wij zijn op aarde om God te dienen en daardoor hier en hiernamaals gelukkig te zijn.

Vrees God en onderhoud zijn geboden ; dat is de gehele mens. Pred. 12, 13.

3 2. Wie heeft ons geleerd, hoe wij God moeten dienen ?

Hoe wij God moeten dienen, heeft vooral Jesus Christus ons geleerd.

Jesus sprak : Ik ben de weg, de waarheid en het leven. Joh. 14, 6.

5 3. Hoe moeten wij naar de leer van Jesus Christus luisteren ?

Wij moeten naar de leer van Jesus Christus luisteren met groot geloof en diepe eerbied.

5 4. Waar vinden wij, wat Jesus Christus ons geleerd heeft ?

Wat Jesus Christus ons geleerd heeft, vinden wij in de leer van de H. Kerk ; een korte samenvatting daarvan geeft de Catechismus.

In onze jeugd was het simpel. Van bovenaf werd je via de catechismus opgelegd wat je moest geloven. Maar tijdens je volwassenheid moest je maar zien, mits je iets met je geloof wilde blijven doen, welke schillen er af moesten om bij de kern uit te komen. In welk verband ik dankbaar terugdenk aan de cursussen die ik bij de onlangs overleden augustijn pater Martien van den Nieuwenhuizen mocht volgen.

Terug dan maar weer naar die drie voorbeelden van geloofsviering waar ik hierboven over sprak.
Maakt het enig verschil tot welke van die drie iemand zich aangetrokken voelt? In ons land met zijn volledige godsdienstvrijheid kunnen we trouwens nog kiezen uit een heleboel andere opties. Om het bij christendom te houden, zien we al veel groeperingen binnen de PKN. Binnen de R.K. Kerk

waar wij toch ook officieel nog steeds bij horen, zien we, omdat het een wereldkerk is, enorme verschillen in geloofsbeleving. Kijk eens hoe in de voormalige missielanden men heel anders aankijkt tegen de Kerk en haar leer dan wij in onze geseculariseerde wereld. Dichter bij huis zie je overigens ook soms andere opvattingen in het ene bisdom dan in een naastgelegen diocees.
Het is daarom zo jammer dat er nog zoveel nadruk ligt op die verschillen in opvatting over de geloofsbeleving van mensen. Met enige regelmaat wordt er - soms zelfs neerbuigend– gesproken over hen die te ouderwets of te modern zouden zijn. Maar wat doet het ertoe waar een ander inspiratie uit put? Als de een die probeert te vinden in het traditionele en een ander meer in vernieuwing zijn beiden toch bezig met hetzelfde? Allebei op zoek naar de bron.

Elders in dit nummer treft u een interview aan waarin samenwerking tussen protestant, katholiek en niet-gelovig ter sprake komt. Dit is nu precies datgene waarom pakweg dik tien jaar geleden, mijn wat ingedutte geloof weer nieuwe inspiratie opdeed en ik wekelijks weer naar de kerk begon te gaan. *Welkom aan iedereen, wie je ook bent, waar ook vandaan, hoe ook geaard, wat je hier ook hoopt te vinden.* Dat was de tekst die mij motiveerde en mij nog altijd raakt. Ruim baan dus wat mij betreft voor een persoonlijke invulling van ieders geloof.

Gert Dirksen

Doe mee met de Familia Augustiniana Digitaal

De *Familia Augustiniana Digitaal* is een klein groepje mensen dat eens per maand een uur à anderhalf uur via *Zoom* met elkaar van gedachten wisselt over een vooraf gekozen tekst van Augustinus. Doel ervan is om iets te begrijpen van wat deze kerkvader gezegd en geschreven heeft en ons er door te laten inspireren in het leven van alle dag.
Ons groepje bestaat uit vier mensen en wil graag plaats bieden aan meerdere geïnteresseerden. Deelname is vrijblijvend, zonder verplichtingen en kosteloos. Van de deelnemers wordt alleen gevraagd om zich open te stellen voor elkaar.
Bent u geïnteresseerd? Laat het mij weten dan nodigen wij u voor de volgende schermbijeenkomst uit.
Wilt u meer weten over de *Familia,* neem dan een kijkje op deze site www.familiaaugustiniana.nl en zie pag 12-14.

Frans Savelkouls

Tweede scheppingsdag

Icoon uitgevoerd in Byzantijnse mozaïeken van de Cappella Palatina in Palermo Sicilië – 12e eeuw

Op deze mozaïek kunt u de volgende rode tekst in Latijnse taal lezen: Genesis 1, 6 - 8 (Naardense Bijbelvertaling).

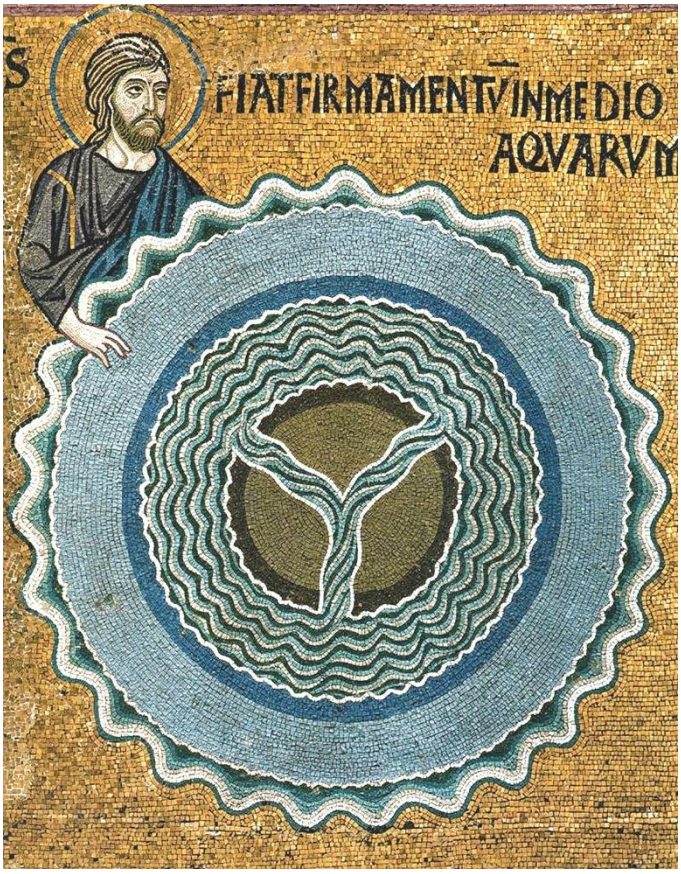

Dan zegt God:
geschiede er een gewelf in het water,-
geschiede er scheiding
tussen water en water!
Dan maakt God
het gewelf
en brengt hij scheiding aan
tussen de wateren onder het gewelf
en de wateren
boven het gewelf;
en zo geschiedt.
God roept tot het gewelf 'hemel';
er geschiedt een avond
en er geschiedt een ochtend:
tweede dag.

De Agapèviering, wat is dat voor een soort viering?

In de katholieke kerk-orde is alleen de gewijde voorganger bevoegd om voor te gaan in de Eucharistie. Door gebrek aan gewijde voorgangers worden er, ook op Glorieux, steeds meer Woord- en Communievieringen gehouden, waarbij het geconsacreerde brood uit eerdere eucharistievieringen wordt rond gedeeld. Er is echter nog een derde authentieke variant mogelijk, en dat is de *agapèviering*, zoals op 27 augustus bij het feest van Augustinus. Deelnemers aan deze viering vroegen om uitleg van deze vorm.

Liefdesmaal

Net zoals het woord 'eucharistie' komt ook het woord 'agapè' uit het Grieks. Het betekent 'liefde'. Een agapèviering verwijst naar het liefdesmaal of de vriendenmaaltijd van de eerste christenen zoals beschreven in de Handelingen van de Apostelen 2, 46: 'Elke dag kwamen ze trouw en eensgezind in de tempel, braken het brood bij elkaar thuis en gebruikten hun maaltijden in een geest van eenvoud en vol vreugde.' Apocriefe

geschriften uit de 1e eeuw geven meer inkijk op zo'n agapè. De gastheer of gastvrouw ging voor en stak om te beginnen met een olielampje de verrijzeniskaars aan en alle aanwezigen gaven dit licht aan elkaar door. Daarna werd er gezongen en gebeden en werden er getuigenissen afgelegd. Al biddend werd de herinnering opgehaald aan Jezus, en hoe hij bij zijn laatste avondmaal brood en wijn nam als teken van zijn grenzeloze liefde. Er werden geen zogenaamde consecratiewoorden gesproken. Die zijn van latere tijd. Wel legde de voorganger zijn hand in stilte op brood en wijn als oerteken van wijding en zegening. Het gebed bereikte zijn hoogtepunt in het onze Vader. Na de deelname aan brood en wijn kuste men elkaar.

Als in de 2e eeuw het aantal christenen is gegroeid en er kerken worden gebouwd, verschuiven de huiselijke agapèmaaltijden naar vieringen in de kerk, waarbij het accent komt te liggen op het breken van het brood en het heffen van de gezegende beker. De eucharistieviering is geboren. De voorganger werd door het volk geroepen en door de bisschop aangesteld door handoplegging. Zijn taak was bescheiden: hij behoefde slechts zichtbaar te maken wat de gemeente viert. Hij celebreerde in concelebratie met de aanwezige gelovigen.

Agapè 2023

In onze tijd zie je hier en daar de agapèvieringen weer terugkomen als een zelfstandig liturgisch gebeuren. Dat komt, zoals hierboven al vermeld, door een tekort aan priesters, maar ook omdat Woord- en Communievieringen door angstige maatregelen van bovenaf (het zou een pseudo-eucharistie kunnen worden) soms onder druk zijn komen staan. Terwijl de enige wet van de agapè de wet van de liefde is, met als voorganger een toegewijde man of vrouw uit de geloofsgemeenschap. Er van uitgaande dat de agapè plaats vindt in een kerkgebouw en met de gegevens van de apocriefen op de achtergrond, zou zo'n viering er als volgt kunnen uitzien:

1) de verrezen Christus aanwezig stellen door het aansteken van de Paaskaars: wees hier aanwezig, licht in ons midden. Laat onze ogen uw heerlijkheid zien. Of: de verrezen Christus aanwezig stellen door de vredesgroet naar Johannes: In de eerste dag van de week waren de leerlingen bij elkaar. Hoewel de deur op slot was, stond Jezus ineens in hun midden en zei: 'Vrede! Zoals de Vader mij gezonden heeft, zo zend ik jullie. ' Wensen wij elkaar dan de vrede van Christus toe.

2) de lezingen van de zondag, omringd met gebeden, gezangen, getuigenissen en/of een overweging.

3) dienst van de tafel. Er worden matzes of platte stukjes brood op tafel gezet. Brood als teken van Jezus. Als hij het over brood heeft, heeft hij het over zichzelf: 'Ik ben het brood om van te leven.' Dit wordt geduid in een gebed aan tafel. De tafelgebeden van Huub Oosterhuis lenen zich daar goed voor, zoals bv. Die naar menselijke gewoonte of Gezegend de onzienlijke. Na het Onze Vader wordt het brood gebroken en gedeeld tot zijn gedachtenis en als ritueel van solidariteit met hen die tekort komen.

4) Na de deelname drinken we een kop koffie waarbij we nog sociaal contact hebben met elkaar.

P.S: Een vierde variant van samenkomst is de pure Woord- en Gebedsdienst. Naar Augustinus' overtuiging is ook het voorgelezen woord uit de Schrift brood dat leven geeft. Waarvan acte!

Joost Koopmans osa